

оцінювання туш проводять за системою JMGA (Японська асоціація сортності яловичини). Відповідно до неї існує 5 рівнів якості на основі мармуровості, кольору яловичини та жиру. В Україні на даний час користуються застарілими вимогами під час оцінювання туш. Тому вивчення якісних показників м'ясної продуктивності тварин за різної живої маси перед забоєм за системами EUROP та JMGA є актуальним.

Дослідження провели впродовж 2014–2015 років у ФГ “Журавушка” Броварського району Київської області на бичках української чорно-рябої молочної породи.

Конформація туш має безпосередній вплив на вихід відрубів під час обвалювання – із її поліпшенням збільшується вихід цінних в технологічному відношенні відрубів. З підвищенням фактичної живої маси бичків перед забоєм бал за конформацію підвищується нерівномірно. Найвищий його показник 9,7 (R^+) є за маси від 401 до 450 кг, найменший 7,6 (R^-) – від 350 до 400 кг.

Туші досліджених нами тварин характеризуються “незначним” покриттям підшкірним жиром не залежно від живої маси перед забоєм. Внутрішньом'язовий жир покращує сенсорні властивості яловичини (смак, аромат, ніжність). Низький його вміст погішує їх, а оптимальний надає яловичині бажаної мармуровості та ніжності. Ніжність м'яса залежить від кількості сполучної тканини, діаметра м'язових волокон, накопичення та розподілення жиру. В групах тварин з різною фактичною живою масою перед забоєм бал за мармуровість найдовшого м'яза спини (*m. longissimus dorsi*) коливається від 2,7 до 4,0. Найвищий його показник є за живої маси перед забоєм понад 500 кг. Колір м'язової та жирової тканин з підвищенням фактичної живої маси перед забоєм стає інтенсивнішим та збільшується за кольоровою шкалою відповідно від 5,0 до 5,8 балів та від 4,7 до 5,3 балів.

Найдовший м'яз спини (*m. longissimus dorsi*) – найбільший м'яз в мускулатурі хребта та становить основну масу м'якоті двох цінних відрубів – філейної та спинної частин. Зі збільшенням живої маси бичків перед забоєм його площа збільшувалась проте за маси понад 500 кг відмічається спад до 72,0 см². Товщина підшкірного жиру на туші є важливим показником та має вплив на технологічні показники якості яловичини. Збільшення його товщини на туші не бажане, адже збільшується кількість обрізи жиру зменшується вихід їстівних частин туші. Тонкий шар підшкірного жиру на тушах також є небажаним адже сприяє швидкому її охолодженню, що може стати причиною підвищення жорсткості яловичини, висихання, втрат кольору м'язової тканини. Товщина підшкірного жиру на туші залежно від фактичної живої маси тварин перед забоєм збільшується від 0,7 (від 350 до 400 кг) до 1,3 см (понад 500 кг). Коефіцієнт кореляції між мармуровістю та товщиною підшкірного жиру на туші становить за живої маси від 350 до 400 кг – 0,46 (середній), від 401 до 450 кг – 0,42 (середній), від 451 до 500 кг – 0,10 (низький), понад 500 кг – 0,65 (середній). Зі збільшенням товщини підшкірного жиру на туші мармуровість – підвищується.

З підвищенням фактичної живої маси перед забоєм оцінені туші за конформацією класифікувалися добрим розвитком м'язів та звичайними профілями. Не виявлено впливу живої маси перед забоєм на ступінь покриття туш підшкірним жиром. Зі збільшенням товщини підшкірного жиру на туші мармуровість – підвищувалася.

УДК 632.2.084.1:637.18

ЛАСТОВСЬКА І.О., аспірантка

Науковий керівник – **ЛУЦЕНКО М.М.**, д-р с.-г. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ВПЛИВ ВИПОЮВАННЯ ЗАМІННИКІВ НЕЗБИРАНОГО МОЛОКА НА РІСТ І РОЗВИТОК ТЕЛЯТ

Основним кормом для телят молочної породи вирощування є молоко. Проте сьогодні близько 14 % наявності телят у світі вирощують із застосуванням заміників незбираного молока різноманітних рецептур багатьох виробників. Тому метою нашої роботи було дослідження впливу випоювання телят різними заміниками незбираного молока на їх ріст і розвиток.

Дослідження проводилися в умовах відгодівельного комплексу ТОВ «Агросолюшнс» Київської області. Для цього було сформовано три групи телят 20-денного віку по 12 голів у кожній за методом пар-аналогів. Тваринам першої (контрольної) групи випоювали незбиране молоко, другої (дослідної) – замітник незбираного молока «IN-K1E» фірми «Inntaler» (Німеччина) і третьої (дослідної) «Кальво Старт» фірми «Nutrifeed» (Голландія) за загально-прийнятими методиками упродовж 60 днів. Для приготування суміші ЗНМ використовували молочний шатл «Urban», призначений для автоматизованого приготування і транспортування молочної суміші. Шатл оснащений системою перемішування і підігріву суміші (+42–45 °С під час приготування і +37 °С – при випоюванні). Використання молочного шатлу мінімізує вплив людського фактора під час випоювання телят і зменшує затрати праці.

Для об'єктивності досліджень впливу заміників незбираного молока на ріст і розвиток телят нами було вивчено хімічний склад заміників незбираного молока, що використовувались для випоювання телят у наших дослідженнях.

У результаті аналізу встановлено, що за хімічним складом молоко незбиране та замітники незбираного молока відповідають нормативним вимогам та за поживною цінністю практично не відрізняються.

Годівля телят у молочний період є визначальним фактором інтенсивності росту і розвитку телят. Тому нами було вивчено динаміку живої маси та приростів, телят упродовж 60 днів. Результати досліджень наведені в таблиці 1.

Таблиця 1 – Жива маса і прирости бичків у молочний період (M±m, n=12)

Показники	Групи тварин		
	I – контрольна	II – дослідна	III – дослідна
Жива маса телят на початку дослідю, кг	40,3±0,31	40,1±0,30	39,5±0,30
Жива маса в кінці дослідю, кг	92,4±0,74	93,4±0,90	93,0±0,95
Абсолютний приріст за період, кг	52,2±0,33	53,3±0,8*	53,5±0,96*
Середньодобовий приріст за період, г	841±10,87	860±12,99*	863±15,1*

Примітка: * P>0,95.

За даними таблиці 1, жива маса тварин на початку дослідю була на рівні 39,5–40,3 кг (згідно вимог формування груп). По завершенню молочного періоду (60 днів) жива маса телят усіх груп була майже однакова (92,4–93,4 кг). Не відмічено суттєвої різниці за абсолютними та середньодобовими приростами тварин дослідних груп у процесі їх вирощування. Порівняно з I групою абсолютний приріст тварин II і III груп був більшим, відповідно – на 1,1 кг і на 1,3 кг. Ступінь мінливості середньодобових приростів у I групі був менший на 1,6 % порівняно з III і на 0,8 % порівняно з II групами. Різниця між дослідними (II і III) і контрольною (I) є статистично вірогідною (P≥0,95).

Одним з показників росту і розвитку тварин є їх лінійний ріст. У зв'язку з цим дані про живу масу дослідних тварин ми доповнили екстер'єрними промірами (табл. 2).

Таблиця 2 – Екстер'єрні проміри бичків в молочний період, см (M±m, n=12)

Показник	Групи тварин					
	I – контрольна		II – дослідна		III – дослідна	
	на початок дослідю	на кінець дослідю	на початок дослідю	на кінець дослідю	на початок дослідю	на кінець дослідю
Висота в холці	81,0±1,73	93,6±1,53	79,6±,97	94,4±1,20	78,6±,73	94,7±,55
Коса довжина тулуба	69,3±1,22	90,2±1,66	71,6±1,02	90,4±1,57	69,0±1,20	91,0±0,46
Пряма довжина тулуба	54,2±1,70	89,6±2,08	55,1±1,75	89,17±1,83	55,6±1,12	91,33±,68
Обхват грудей за лопатками	84,7±0,72	102,5±0,92	83,7±0,96	103,0±0,93	84,3±0,66	102,3±1,1

Дослідженнями встановлено, що кращі показники росту і розвитку мали телята II групи, в годівлі яких використовували замітник незбираного молока «Кальво Старт» (Голландія). Так, на кінець дослідю висота в холці у них була більшою на 1,1 см, коса довжина тулуба на 0,8 см, пряма довжина тулуба на 1,73 см у порівнянні з телятами I групи. Причому, обхват грудей за лопатками у телят усіх груп був майже однаковим (102,3–103 см). Дещо менші показники промірів спостерігалась у телят II групи, які перевищували телят I групи, відповідно, – на 0,79 і 0,33 % та 0,17 %.

Ступінь мінливості середньодобових приростів у I групі був менший на 1,6 % порівняно з III і на 0,8 % – з II групою. Загальна тенденція росту телят II і III груп свідчать про те, що склад заміників незбираного молока є оптимальним і сприяє розвитку телят в молочний період так само, як і при використанні незбираного молока.

Таким чином проведені дослідження свідчать про те, що використання заміників незбираного молока при вирощуванні бичків на м'ясо забезпечує їх інтенсивний ріст і розвиток.

УДК 636.1.082:631.15

ЛІСКОВИЧ В.А., канд. с.-г. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

vladimir-liskovich@yandex.ru

СУЧАСНИЙ СТАН ГАЛУЗІ КОНЬРСТВА В УКРАЇНІ ТА ТЕНДЕНЦІЇ ЙОГО РОЗВИТКУ

Найважливіше завдання галузі тваринництва – забезпечити ринок продукцією вітчизняного виробництва як товарною, так і племінною. Конярство – специфічна галузь тваринництва, основний напрям якого в сучасних умовах – спорт, хобі, дозвілля людини, лікування (іпотерапія), обробка невеликих садиб з метою виробництва екологічно чистої продукції рослинництва.

В Україні на початку 1991 року нараховувалося 738,4 тис. голів коней, працювало 11 державних кінних заводів, 4 іподроми, 132 племінні конєферми, кінноспортивні комплекси, школи і клуби. Якщо у перші роки незалежності (1991–2001 роки) поголів'я коней мало змінилося, то в подальшому (особливо з 2006 року) вітчизняне конярство зазнало значного скорочення на (21,9 %), що продовжується й понині.

Поголів'я коней нерівномірно розподіляється по областях України. Наприклад, згідно зі статистичними даними, найбільша кількість коней утримується в господарствах різних форм власності Волинської області (15,0 % від усього поголів'я України), а найменша – в Донецькій і Луганській (0,35; 0,38 %).

Змінюється тенденція щодо наявності поголів'я коней у державному і приватному секторах. Так, якщо у 1991 році у сільськогосподарських підприємствах утримувалось 700,9 тис. голів коней, у 2011 – 41,6 тис. голів, то у 2015 році їх залишилося всього 23,8 тис. голів. Водночас у господарствах населення спостерігається зворотна динаміка: якщо у 1991 році утримувалось 37,5 тис. голів, у 2011 році – 372,6 тис. голів, то у 2015 році стало 293,0 тис. голів. Тобто, до господарств населення за роки незалежності перейшло 92,5 % усього кінського поголів'я.

Поряд із позитивними моментами цього переходу виникла ціла низка негативних, зокрема, некероване відтворення, гальмування селекційної роботи з породами і користувальним поголів'ям, зменшення економічного ефекту а то і збитки від використання коней у різних сферах господарської діяльності, часто відсутність обліку тощо.

На сьогодні в Україні діють 79 суб'єктів племінної справи з конярства, у тому числі 20 кінних заводів, 46 племінних репродукторів, 9 трендепо, 1 заводська конюшня, 3 селекційних центри та 2 підприємства генетичного контролю. В усіх суб'єктах племінної справи України зареєстровано 3291 голів племінних коней, у тому числі жеребців-плідників – 149 гол., кобил – 1203, ремонтного молодняка різного віку – близько 1000 голів у державних кінних заводах зосереджено 28,0 % племінного поголів'я, решта – в господарствах різних форм власності.

Проте галузь конярства на сьогодні не конкурентноспроможна і не дає бажаних прибутків. Відбувається значне скорочення чисельності племінних, спортивних та робочих коней. Показник відтворення в цілому по Україні має тенденцію до спаду. Залишається незадовільний (неефективний) стан структури поголів'я коней. У племінних господарствах й надалі відчувається відсутність висококласних жеребців-плідників.

У процесі вивчення та аналізу галузі конярства за останні роки реформування аграрного сектору і тваринництва зокрема, виникла ціла низка проблемних питань, без вирішення яких подальший розвиток галузі неможливий.